

Per-Ola Larsson

Ulrikagatan 13, 115 23 Stockholm, 08-667 15 70

2006-04-28

2601

Till Länsrätten i Stockholms län (LR)

LÄNSRÄTTEN I STOCKHOLMS LÄN	
2006 -05- 02	
Första Posten	
Målnr.	Rotel. 225
	Aktbil.

9524-06

Överklagande av beslut i Stockholms Kommunstyrelse (KS) 2006-04-05,
§ 11 om godkännande av bokslut. Anhållan om inhibition.

Bokslutet har inte gjorts så som den kommunala redovisningslagen förskriver. Som framgår av bilagda utdrag av riksdagstrycket har Riksdagen anslagit c:a 13 miljarder kr till landets landsting och kommuner för att de ska kunna förbättra psykiatri och geriatrik. Enligt riksdagsbeslutet och avtal mellan Kommunförbundet och Regeringen får pengarna inte användas till något annat. I det godkända bokslutet har detta statsanslag inte omnämnts. För ett år sedan förnekade kommunen att man fått pengarna. Vid samtal med stadens ekonomidirektör under våren 2006 medger han nu att staden har fått pengarna men att beslutsfattare inte ansett sig behöva pengarna till avsett ändamål. Något sådant beslut kan jag inte finna. Om nu KS inte vill redovisa 100-miljonersanslagen som en intäkt under den fem åren borde man ändå ha visat vad pengarna har använts till, eftersom anslagen till i vart fall socialpsykiatri varit helt otillräckliga. Kunskapen att staden fått pengarna borde leda till att KS nu utreder hur denna halva miljard skall användas till psykiatri och geriatrik. Eftersom dessa båda områden inte belastar redovisningen med 100 miljoner per år har det lett till att staden för 2001 - 2005 har ett dolt överskott för dessa år. De överskotten bör kunna ombudgeteras till psykiatri och geriatrik som alltid får för små anslag.

Årsredovisningen strider alltså mot kommunallagen (KL) och den kommunala redovisningslagen (RL)

8 kap 14 § KL Styrelsen och övriga nämnder skall *fortlöpande föra räkenskaper över de medel som de förvaltar.*

Närmare bestämmelser om kommuners och landstings bokföring finns i lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Lag (1997:615).

Lag (1997:614) om kommunal redovisning (RL)

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Kommuner och landsting är bokföringsskyldiga enligt 2 kap. denna lag. De är också skyldiga att upprätta en årsredovisning för varje räkenskapsår enligt 3-8 kap. och att upprätta delårsrapporter enligt 9 kap.

3 § Bokföring och redovisning skall fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed.

Om avvikelser görs från vad som följer av allmänna råd eller rekommendationer från normgivande organ på det kommunala området, skall upplysning om detta och om skälen för avvikelserna lämnas i en not.

4 kap 1 § Förvaltningsberättelsen skall innehålla en översikt över utvecklingen av kommunens eller landstingets verksamhet.

Upplysningar skall även lämnas om

1. sådana förhållanden som inte skall redovisas i balansräkningen eller resultaträkningen men som är viktiga för bedömningen av kommunens eller landstingets resultat eller ställning,
2. sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen eller landstinget som har inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut,

Av de citerade lagrummen framgår vad som skall bokföras och redovisas. KS beslut om 2005 års bokslut och verksamhetsberättelse strider på väsentliga punkter mot KL och RL. Med RLs mycket detaljerade regelverk och hänvisning till *god redovisningssed* är det självklart att KS skulle ha redovisat att staden fått c:a 100 milj kr från statens nationella handlingsplan att användas till psykiatri och gereatrik. Vidare borde KS ha redovisat en kapitaliserad summa på c:a 400 miljoner kr av motsvarande statsanslag för 2001 – 2004 i balansräkningen som ett särskilt tillgångskonto för psykiatri och gereatrik eftersom statsanslaget för dessa år inte använts till sitt ändamål.

Stadens ekonomichef har verifierat att staden mottagit pengarna men kan inte redovisa hur de använts. Därför är det olagligt av KS att redovisa ett öppet överskott på 7 miljoner kr. Det borde i stället ha varit en förlust på c: 93 miljoner, **NÄMLIEN DET STATSANSLAG SOM INTE ANVÄNTS TILL PSYKIATRI OCH GEREATRIK** KS har också underlåtit att samverka med handikapprådet i denna viktiga fråga trots att jag skrivit bilagda brev till ordföranden.

Jag noterar vidare en egendomlighet i KS protokoll

11. Stadsledningskontoret (SLK) ges i uppdrag att slutföra årsredovisningen för Stockholms stad för behandling av kommunfullmäktige.

Som framgår av KL kan delegation ges endast till *en* tjänsteman eller till *en* politiker eller till en grupp politiker. KL känner inte möjligheten att delegera till ett kontor. Det är ingen tvekan om att det är fråga om delegation eftersom uppdraget gäller att fatta vissa beslut om det slutliga innehållet i bokslutet. Ett kontor inte *slutföra* årsredovisningen de årsredovisning som det åligger KS att slutföra

SLK slutar sitt tjänsteutlåtande :

Bokslut år 2005 har i allt väsentligt upprättats enligt god redovisningssed och i enlighet med lagen om kommunal redovisning. Bokslutet omfattar samtliga stadens nämnder och finansförvaltning.

I bokslutet är interna poster eliminerade. Stadens årsredovisning behandlas av kommunfullmäktige under våren 2006. I årsredovisningen presenteras en mer utförlig beskrivning av stadens ekonomi och verksamhet. *Stadsledningskontoret föreslås få kommunstyrelsens uppdrag att slutföra årsredovisningen för Stockholms stad*

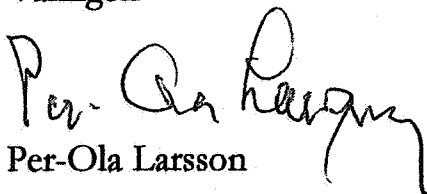
Vad jag visat avslöjar att god redovisningssed, som lagen kräver, inte tillämpats. Beslutet att godkänna den ofullständiga årsredovisningen strider alltså mot anförda lagrum. Vi vet inte heller i vilken utsträckning ansvariga tjänstemän godtyckligt uteslutit andra intäkter från redovisningen, t ex statsanslag till förskolor, skolor eller vägar eller något annat. Varför skulle man utesluta just anslag till psykiatri? Det är diskriminerande. Frågan är därför också om inte beslutet också strider mot 1 kap 2 § regeringsformen.

KL medger inte att en ekonomisk fråga av detta slag får delegeras. Möjligen kan KS uppdra åt en tjänsteman att ta fram ett förslag till slutjustering.

Jag anser alltså att detta beslut strider mot angivna lagrum. Det skall därför upphävas enligt 10 kap 8 § p 4 kommunallagen. Jag överklagar därför beslutet och anhåller att LR upphäver det.

Med hänsyn till det stora fel som drabbat bl a de psykiskt funktionshindrade personerna i staden och de tidsmarginaler som gäller för fullmäktiges sammanträden är det angeläget att beslutet inte verkställs förrän LR prövat lagligheten. Det är inte rimligt att KF skall få ta ställning till ett bokslut som i resultaträkningen saknar 100. milj kr och i balansräkningen ett ackumulerat kapital på c:a 400 milj kr fr o m 2002. *Jag yrkar därför inhibition.*

Vänligen

Per-Ola Larsson

Per-Ola Larsson

PM

Till: Ekonomiansvariga i Stockholm stad och län
Från: Per-Ola Larsson
Kopia: RSMH
Datum: 2006-04-30
Ang: C:a 2,3 miljarder till Landstinget och $\frac{1}{2}$ miljard till Stockholm stad

En längre tid har jag sökt informera Er om de statliga bidrag som bl a Landstinget och staden fått för psykiatri och gereatrik, för Er båda sammanlagt sedan 2001 c:a 2 $\frac{1}{2}$ miljard kronor.

Ni har inte velat medge att dessa pengar skall användas till psykiatri och gereatrik. Därigenom har Riksdagens beslut - att psykiatri och gereatrik skall förstärkas - inte tillämpats i Stockholm. Miljarderna har därför använts till annat. Detta är en djup diskriminering av bl a länets psykiskt funktionshindrade invånare

Statens ekonomiredovisning är snårig. Men det befriar inte Er från att använda de här pengarna till annat än vad Riksdagen bestämt. Regeringens budgetproposition har varje år en bilaga 25 som talar om vilka pengar Ni ska ha. Sedan jag nu återigen läst dessa dokument undrar jag också om Ni använt alla andra statsanslag på rätt sätt. För att bringa reda i mina påståenden - som verifieras av både Finansdepartementets kommunalekonomiska enhet och

Kommunförbundets enhet för sjukvård - har jag nedan klippt in de texter i propositioner som är relevanta.

De beslut om totalt c:a 13 miljarder för hela landet har delats upp på 2001 - 2006. Dessa anslag har sammanförts till det anslag som konteras "generellt statsbidrag". Det bekräftas att medlen från den nationella handlingsplanen har betalats ut av Skatteverket tillsammans med det generella statsbidraget men att pengarna inte får användas till något annat än vad som framgår av avtalet mellan Regeringen, Landstingsförbundet och Kommunförbundet. Det avtalet binder landstin och stad. Jag hoppas nu att denna PM skall medverka till att pengarna som är avsedda för psykiatri och gereatrik förs över till den verksamhet som Riksdagen har beslutat. Lämpligen bör väl samverkan ske med handikapprådet hur de ackumulerade pengarna skall användas.

prop 1999/2000:149

avsnitt 3: De med Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet överenskomna utvecklingsinsatserna gäller en

- förstärkning av primärvården i landstingen,
- förstärkta hälso- och sjukvårdsinsatser för äldre i den kommunala primärvården samt
- förstärkta insatser för personer med psykisk ohälsa.
- Varje invånare skall garanteras tillgång till en egen läkare i primärvården

Avsnitt 4: Behovet av att förbättra stödet till vissa grupper med psykisk ohälsa har blivit allt tydligare.

Avsnitt 7: Hälso- och sjukvårdsinsatserna för äldre förbättras genom ökad läkarmedverkan, förbättrad samverkan och i övrigt utvecklad kvalitet av medicinska insatser i den kommunala primärvården.

- Insatser till barn, ungdomar och äldre med psykisk ohälsa förbättras och stödet till personer med psykiska funktionshinder stärks.
- Mångfalden av vårdgivare inom vården och omsorgen ökar genom att fler privata, kooperativa och ideella vårdgivare ges möjlighet att sluta avtal med sjukvårdshuvudmännen.

Målsättningen är att åstadkomma positiva systemeffekter för hälso-och sjukvården som helhet, dvs. att skapa bättre förutsättningar för primärvården i landsting och kommuner och den specialiserade vården vid och utanför sjukhus att i samverkan förbättra vårdens kvalitet och tillgänglighet.

Regeringens bedömning: Den önskvärda inriktningen för hälso och sjukvården bör kunna nås genom att ett resurstillskott på sammanlagt **nio miljarder kronor** fördelas till landsting och kommuner samt till uppföljning och nationellt stöd under åren 2001-2004. Inriktningen för medlens användning i landsting och kommuner styrs genom avtal om utvecklingsinsatser med Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet.

Mot den bakgrunden avser regeringen att tillföra landsting och kommuner ett resurstillskott. Av regeringens resultatbedömning framgår också att det finns behov av att förbättra stödet till vissa grupper med psykisk ohälsa. Resurstillskottet skall därför även omfatta insatser för barn- och ungdomar med psykiska problem, psykiskt funktionshindrade och äldre med psykisk ohälsa.

Bilaga 1 i propositionen, avtalet mellan Regeringen, Landstingsförbundet och Kommunförbundet:

Genom den s.k. försvarsuppgörelsen kommer åtta miljarder kronor att tillföras vården och omsorgen under perioden 2002-2004. Av 2000 års ekonomiska vårproposition framgår att medlen skall ingå i det generella statsbidraget till landsting och kommuner och fördelas med 70 procent till landstingen och 30 procent till kommunerna, vilket innebär att den största delen av satsningen avser landstingens hälso- och sjukvård. En kontrollstation skall finnas under år 2003. I samband med denna skall en bedömning göras av hur de avsatta medlen har använts och vilken effekt de har haft i verksamheten.

Regeringen, Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet har i detta avtal enats om att med dessa utökade resurser stimulera utvecklingsinsatser inom vården och omsorgen; primärvård, vård och omsorg om äldre, psykiatri samt tillgänglighet och mångfald.

Att träffa utvecklingsavtal och ta fram lokala handlingsplaner som följs upp är ett uttryck för ambitionen att resurstillskottet skall leda till konkreta effekter inom vården och omsorgen. Principen om kommunal självstyrelse gäller. I detta avtal läggs inriktningen för satsningen fast, medan det ankommer på huvudmännen att själva ansvara för genomförandet.

Resurstillskottet är inte att betrakta som en allmän förstärkning av kommunsektorns ekonomi.

Landstingen tillförs under perioden 2002-2004 resurstillskott enligt följande:

660,1 miljoner kronor år 2002,
2 060,1 miljoner kronor år 2003,
2 760,1 miljoner kronor år 2004.

Kommunerna tillförs under perioden 2002-2004 resurstillskott enligt följande:

282,9 miljoner kronor år 2002,
882,9 miljoner kronor år 2003,
1 182,9 miljoner kronor år 2004.

Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet åtar sig att verka för att landstingen och kommunerna under perioden genomför insatser i enlighet med intentionerna i detta utvecklingsavtal.

2004 förstärktes dessa insatser med sammanlagt 4 miljarder kr
Budgetprop 2000/01:1 bilaga 25:

2.5 Insatser

Mot bakgrund av ovan redovisad utveckling föreslås statsbidragen till kommuner och landsting höjas med sammanlagt 3 950 miljoner kronor 2001. Det generella statsbidraget till kommuner och landsting bör höjas med 3 250 miljoner kronor, varav 950 miljoner kronor avser satsningen på vården i den nationella handlingsplanen för hälso- och sjukvården. Av de 1 000 miljoner kronor som reserverats för denna satsning 2001, tillförs 950 miljoner kronor kommuner och landsting via det generella statsbidraget. För att möjliggöra intentionerna i den nationella handlingsplanen bör det generella statsbidraget till

kommuner och landsting höjas med ytterligare 1 943 miljoner kronor 2003.

Budgetprop 2001/02:1 bilaga 25

Nationell handlingsplan för hälso- och sjukvården

I och med den nationella handlingsplanen för vården, som regeringen tidigare presenterat, satsas 9 000 miljoner kronor under 2001-2004 för att utveckla primärvården, sjukvårdsinsatserna i äldreomsorgen och psykiatrin. Medlen tillförs kommunerna och landstingen via det generella statsbidraget. Åren 2001 och 2002 tillförs närmare 1 000 miljoner kronor vardera året, 2003 närmare 3 000 miljoner kronor och 2004 närmare 4 000 miljoner kronor. Landstingen erhåller 70 procent och kommunerna 30 procent av tillskotten.

Budgetprop 2002/03:1 bilaga 25

Nationell handlingsplan för utveckling av hälsooch sjukvården

I enlighet med vad som aviserats i den nationella handlingsplanen för utveckling av hälso- och sjukvården bör det generella statsbidraget höjas med 2 000 miljoner kronor 2003 och med ytterligare 1 000 miljoner kronor 2004 (prop. 1999/2000:149). Höjningarna fördelas med 30 procent till kommunerna och med 70 procent till landstingen. År 2004 har nivån på det generella statsbidraget därmed höjts med 3 943 miljoner kronor till följd handlingsplanen.

Regeringen redovisar under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (politikområde Hälso- och sjukvård) hur de insatser som finansierats via anslaget bidragit till att uppnå de mål som riksdagen har fastställt.

Budgetprop 2003/04:1 bilaga 25

Satsningar på hälso- och sjukvården

I enlighet med vad som aviserats i den nationella handlingsplanen för utveckling av hälso- och sjukvården höjs det generella statsbidraget med 1 000 miljoner kronor 2004. Höjningarna fördelas med 30 procent till kommunerna och

med 70 procent till landstingen. År 2004 har nivån på det generella statsbidraget därmed höjts med 3 943 miljoner kronor till följd av handlingsplanen.

Regeringen redovisar under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg (politikområde Hälso- och sjukvård) hur de insatser som finansierats via anslaget bidragit till att uppnå de mål som riksdagen har fastställt.

Höjningar 2005 och 2006

För att förbättra förutsättningarna för kommuner och landsting, och därmed stärka välfärdens centrala delar - vård, skola och omsorg - bör det generella statsbidraget tillföras 4 700 miljoner kronor fr.o.m. 2005. Beloppet motsvarar den generella delen det tillfälliga sysselsättningsstödet 2004 (inkl. förstärkningen med 400 miljoner kronor) samt den s.k. 200-kronan.

Budgetprop 2004/05:1 bilaga 25

Hälso- och sjukvården

Regeringen har under de senaste åren vidtagit åtgärder för att stärka hälso- och sjukvården.

Genom den nationella handlingsplanen för utvecklingen av hälso- och sjukvården (prop. 1999/2000:149, bet. 2000/01:SoU5, rskr. 2000/01:53) och den s.k. tillgänglighetssatsningen har viktiga steg tagits mot att långsiktigt förbättra tillgängligheten och förkorta väntetiderna inom sjukvården. En viktig del av dessa åtgärder har varit ett tillskott till hälso- och sjukvården på sammanlagt över 12 miljarder kronor under 2001-2004 inom ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Dessa medel kommer fr.o.m. 2005 ingå i det nya anslaget 48:1 Kommunalekonomisk utjämning.

Budgetprop 2005/06:1 bilaga 25

De avtal mellan staten, Landstingsförbundet och Svenska Kommunförbundet som ligger till grund för den nationella handlingsplanen och tillgänglighetssatsningen löpte ut vid årsskiftet 2004/05. Dessa har omfattat utvecklingsavtal, resurstillskott och uppföljning inom prioriterade delar av hälso- och sjukvården. Problem med tillgänglighet finns dock fortfarande inom sjukvården i form av vårdköer och i vissa fall långa väntetider till planerad vård. Det är dessutom fortfarande en minoritet av landstingen, som - i praktiken - uppfyller den lagstadgade skyldigheten att ge invånarna möjlighet att välja en fast läkarkontakt.

Min kommentar: Visserligen löpte avtalet ut. Men enligt föregående års bilaga 25 tillfördes "potten" ytterligare 4 miljarder för 2005 & 2006

Länsrätten i Stockholms län
Rotel 222
Box 17106

104 62 STOCKHOLM

Mål nr 26312-05

Laglighetsprövning av kommunfullmäktiges beslut av den 10 och 11 november 2005, om budget och verksamhetsplan för 2006.

Nu fråga om inhibition

Staden har den 29 november 2005 förelagts att senast den 13 december 2005 yttra sig över ett yrkande om inhibition av kommunfullmäktiges beslut den 11 november 2005 om budget 2006 för Stockholms stad och inriktning för 2007 och 2008.

Med anledning därav får undertecknad, med stöd av bifogad fullmakt, bil 1, för staden anföra följande.

Yrkande mm

Per-Ola Larsson, nedan klaganden, har yrkat att kommunfullmäktiges beslut om budget 2006 för Stockholms stad och inriktning för 2007 och 2008, utdrag ur budget bil 2, ska upphävas, i vart fall i de avsnitt som gäller omsorg om funktionshindrade inklusive socialpsykiatri.

Vidare anhåller klaganden att länsrätten inhiberar kommunfullmäktiges budgetbeslut eftersom "hälften av det statliga anslaget för psykiatri och geriatrik redan kan vara förbrukade till andra ändamål till nackdel för dem som skulle ha fått omsorg med hjälp av dessa pengar" om slutlig dom avvaktas.

Staden bestrider klagandens yrkanden.

Klagandens talan

Klagandens talan riktas mot att "flera slag av lagstadgad verksamhet genom beslutet inte får tillräckligt stora anslag", att medel från staten till staden avseende psykiatri och äldreomsorg inte redovisats som ett särskilt bidrag och att det i budgeten inte heller anges hur de statliga bidragen och andra medel ska användas i stadsdelsnämndernas verksamheter eller hur exempelvis verksamheten för funktionshindrade ska finansieras i nämnderna. Såsom staden förstår det, menar klagande att dessa påstådda brister innebär att budgetbeslutet står i strid med, 1 kap 1 § regeringsformen, 2 kap 2 och 4 §§, 3 kap 13 §, 6 kap 2 § och 4 § p 2, 6 kap 7 §, 8 kap 4 och 5 §§ kommunallagen, bestämmelser i 2,3 och 5 kap socialtjänstlagen samt 1 § punkten 3, 4-7, 14 och 15 §§ LSS. Vidare menar klaganden att det i strid med 5 kap 8 § socialtjänstlagen inte skett någon samverkan före beslutet. Klaganden anför slutligen att beslutet om budget är i strid med lagen (1997:614) om kommunal redovisning, bl a då det saknas investeringsbudget och beslut om användning av statsbidrag.

Bemötande av inhibitionsyrkandet

Enligt rättspraxis bör inhibition endast komma ifråga om starka skäl talar för att beslutet är olagligt och förbud är ägnat att förhindra att ett allmänt eller enskilt intresse åsamkas beaktansvärd skada, jmf RÅ 1986 ref. 7. Vidare menar staden, att klaganden enligt rättspraxis har bevisbördan för sin talan i målet.

Mot denna bakgrund får staden konstatera att de omständigheter som klaganden åberopat i sitt överklagande huvudsakligen har prövats i samband med tidigare laglighetsprövningar av stadens budgetbeslut och att domstolen i dessa tidigare laglighetsprövningar inte funnit de åberopade omständigheterna strida mot lag eller annan författning. Det får också framhållas att det inte finns något som hindrar att kommunfullmäktige gör ett tilläggsanslag, om domstolen trots allt skulle anse att budgetbeslutet ska upphävas till förmån för verksamheter för socialpsykiatri och funktionshindrade. Sammantaget får därmed konstateras att det inte föreligger förutsättning för inhibitionsbeslut då det varken finns starka skäl som talat för ett upphävande av kommunfullmäktiges beslut om budget och då det inte heller finns något som i och för sig hindrar en senare rättelse.

Beträffande de av klagande åberopade omständigheterna får staden till bemötande av inhibitionsyrkandet anföra följande. Klagandens påstående om att verksamheter såsom socialpsykiatri och omsorg om funktionshindrade inte får tillräckligt stora anslag, är ej riktigt. Staden

menar att de anslag som stadsdelsnämnderna erhållit i budgeten för år 2006 är tillfyllest för att dessa skall kunna fullgöra de skyldigheter som enligt lag kan åligga staden i fråga om psykiatri och annan verksamhet.

I den mån en stadsdelsnämnds medel, trots eventuella omDispositioner inom de verksamheter ramanslaget i fråga omfattar, skulle visa sig inte räckta till för att lagstadgad standard och verksamhetsomfattning i fråga om psykiatri skall kunna upprätthållas, har nämnden som följd av sitt ansvar för verksamheten (jfr 6 kap 7 § kommunallagen) att göra framställning om tilläggsanslag eller på annat sätt söka tillgodose medelsbehovet. Även om i budgeten beslutade anslag inte bör överskridas av nämnderna, är den dock inte rättslig orubblig, utan har främst karaktär av en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret (8 kap 5 § kommunallagen). Kommunallagen utgår också från att anslag - utöver budgeten - vid behov skall kunna beviljas under budgetåret (8 kap 12 §).

Kommunallagens konstruktion i dessa delar leder enligt stadens mening till att själva anslagsnivåerna i en kommuns budget överhuvudtaget inte är anfäktbara genom laglighetsprövning, i vart fall inte såvitt gäller otvivelaktigt kompetensenlig verksamhet. Även om det - emot vad som ovan hävdats - skulle visas att i budgeten anslagna medel inte kommer att räckta fullt ut för i lag föreskriven psykiatri, kan budgetbesluten således inte på grund därav vara olagliga.

Det finns inte någon skyldighet för fullmäktige att i särskilt anslag i budgeten "öronmärka" medel för en viss verksamhet som en stadsdelsnämnd svarar för, t ex psykiatri. Stadens budget är väsentligen utformad såsom en rambudget med ramanslag för respektive nämnder. Inom ramen för och under följande av de riktlinjer eller andra generella beslut om verksamheten som fullmäktige fattat (jfr 3 kap 12 § kommunallagen) och de föreskrifter om skyldigheter som åvilar kommun enligt författningar om obligatoriska kommunala uppgifter, t ex SoL eller LSS, har respektive ansvarig nämnd att själv bestämma om fördelningen på olika verksamheter av de medel ett ramanslag omfattar. Staden hänvisar här till länsrättens dom 2001-11-19, mål nr 11920-01.

Sammanfattningsvis bestrids att regeringen skulle ha tilldelat kommunerna medel för psykiatri på ett sådant sätt att det i budget skulle krävas särskild redovisning som intäkt eller utgift. En helt annan sak är att en bedömning av medelsbehovet för olika verksamheter under budgetåret, bl a för psykiatri, ingår i underlaget för kommunstyrelsens förslag till budget och däri upptagna ramanslag. I budgeten behandlas detta, R1 SDN:1, 24 och 29. För år 2006 gäller dels de av kommunfullmäktige den 17 oktober 2005 beslutat resursfördelningssystem för omsorg om personer med funktionshinder, dels tidigare beslutade principerna. På motsvarande sätt har kommunfullmäktige den 3 oktober 2005 beslutat om resursfördelningssystem för socialpsykiatri, bil 3. Upplyningsvis kan

noteras att i det senare beslutet anges kostnaden avseende socialpsykiatri för samtliga stadsdelsnämnder till 480 mnkr, bilaga 3 sid 38.

Det bestrids att budgeten står i strid med lagen om kommunal redovisning. Det får härvid konstateras att påståendet om att det saknas beslut om investeringsbudget inte är riktigt.

Vad slutligen gäller samverkansbestämmelsen i 5 kap 8 § socialtjänstlagen, har det i rättspraxis slagits fast att bestämmelsen är av målsättningskaraktär och saknar direkta rättsverkningar samt att kommunfullmäktiges budgetbeslut inte omfattas av bestämmelsen.

Med hänvisning till det här sagda, och då klaganden inte heller i övrigt anfört någon omständighet som föranleder att kommunfullmäktiges överklagade beslut är olagliga i något hänseende som avses i 10 kap 8 § kommunallagen, hemställer staden att inhibitionsyrkandet avslås.

Som ovan

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Eva Ahlholm'.

Eva Ahlholm

Per-Ola Larsson

Överklagande

Ulrikagatan 13
115 23 Stockholm

Till: Länsrätten i Stockholms län

Från: Per-Ola Larsson, pnr 370417-2653

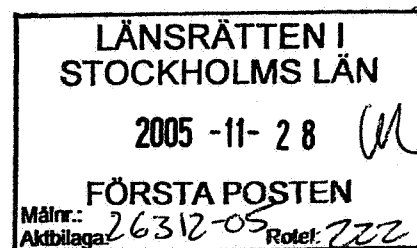
Kopia: RSMH, Stockholms län

Datum: 2005-11-26

Ang: Stockholms Kommunfullmäktiges beslut den 10 & 11 november 2005 om budget och verksamhetsplan för 2006, i båda protokollen § 3. Yrkande om inhibition och muntlig förhandling

Beslutet strider mot

1. 1 kap 1 § regeringsformen
2. Kommunallagen
  - a. 2 kap 2 §
  - b. 2 kap 4 §
  - c. 3 kap 13 §
  - d. 6 kap 2 §
  - e. 6 kap 4 § p 2
  - f. 6 kap 7 §
  - g. 8 kap 4 & 5 §§
  - h. 8 kap 14 §
3. Lagen (1997:614) om kommunal redovisning
4. Socialtjänstlagen
  - a. 1 kap 1 §
  - b. 2 kap 6 §
  - c. 3 kap 1 & 2, 4 - 7 §§
  - d. 5 kap
5. Lagen (1993:387) (LSS) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Regeringsformen

1 kap 1 § All offentlig makt i Sverige utgår från folket.

Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statskick och genom kommunal självstyrelse.

Den offentliga makten utövas under lagarna.

Företrädare för Stockholms kommun framhåller ofta att vi har kommunal självstyrelse. VI gör som vi vill! Så kan man emellertid inte behandla lagreglerad verksamhet enligt tredje stycket. Som jag senare skall visa har budgeten fastställts utan hänsynstagande till denna *grundlagsregel*. Eftersom flera slag av lagstadgad verksamhet genom beslutet inte får tillräckligt stora anslag så kan socialnämnderna, dvs Stockholms stadsdelsnämnder inte tillhandahålla bl a

- bostäder eller
- sysselsättning för handikappade kommunmedlemmar enligt regelverket i socialtjänstlagen (SoL).

Anslagen beräknas enligt helt verklighetsfrämmande "resursfördelningssystem" som i det närmaste fungerar som lotterier. Det finns stadsdelar som helt utan motiv har fått sina handikappanslag sänkta med miljontals kronor samtidigt som andra fått godtyckliga höjningar enligt det resursfördelningssystem som fullmäktige nyligen antog. Jag har överklagat det beslutet och hänvisar till de de motiveringar jag där redovisat.

Antag att man gjort detsamma med anslagen till Valnämnden! Ett sådant budgettänkande för Valnämnden skulle kunna leda till att Valnämnden måste stänga vallokalerna kl 13.00 på valdagen, vilket givetvis är olagligt och omöjligt. När socialtjänstlagen föreskriver att handikappade personer ska få bostäder har kommunstyrelsen beslutat att det endast skall byggas 15 bostäder om året för psykiskt funktionshindrade när det behövs åtminstone 100.

Det är viktigt att Valnämnden får pengar så att valet kan genomföras "under vallagen". Är det inte minst lika viktigt att stadsdelsnämnderna får pengar så att alla funktionshindrade kan få bostäder "under socialtjänstlagen" innan de blir pensionerade? I båda lagarna användes hjälpverbet "skall", "vallokalerna skall vara öppna mellan kl 8 och 21", "funktionshindrade skall få bostäder så att de kan leva som andra" (socialtjänstlagen (SoL) 5 kap 7 §)

För valnämnden öppnar fullmäktige möjligheten att söka om tilläggsanslag. Detsamma måste gälla stadsdelsnämnderna enligt 10 kap 3 § SoL så att de kan utöva sin makt under lagarna

Med denna utgångspunkt vill jag försöka visa att även andra olagliga tankar styr anslagen för resurser till handikappomsorg till stadsdelsnämnderna. Den

omständigheten undandrar också pengar från socialtjänsten. Därtill kommer en annan olaglighet. Sedan stadsledningskontoret mycket noggrant men med felaktiga premisser räknat ut hur mycket varje verksamhetsgren skall få och fullmäktige följt det förslaget heter det att varje stadsdel får en påse med pengar som fördelas av stadsdeelskontoret. Den fördelningen framgår inte av budgetbeslutet. Det räknas ut efter fullmäktiges beslut. Det framgår emellertid inte av beslutet hur verksamheten för funktionshindrade skall finansieras i de olika nämnderna.

Av 8 kap 5 § KL framgår emellertid att budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. Av planen skall det vidare framgå *hur verksamheten skall finansieras*. Budgeten visar endast hur mycket som totalt anslås till alla stadsdelar för t ex omsorg om funktionshindrade. Därför kan varje stadsdel själv disponera om pengarna till ändamål som fullmäktige inte avsett. Det strider mot grundtanken i kommunallagen, nämligen att fullmäktige skall fastställa *omfattningen* av de olika nämndernas verksamhet. Enligt mitt sätt att se är det olagligt att i en stadsdelsnämnd t ex flytta pengar från skolbudgeten till handikappbudgeten. Av fullmäktiges beslut framgår inte heller hur mycket pengar för varje verksamhet som enligt fullmäktige skulle vara tänkt för varje stadsdel. Allt detta strider också mot kommunallagens regler om nämndernas uppgifter.

Kommunallagen, 2 kap 2 §:

Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat.

Den principen är upphävd genom det nu föreliggande beslutet. Fullmäktiges riktlinjer för psykiskt funktionshindrade har t ex den positiva utsagan att varje stadsdel skall ha minst en fritidsgård eller träfflokal för denna grupp. Genom det konstiga och orättvisa resursfördelningssystemet får t ex denna grupp 5 fritidsgårdar i Skarpnäck men bara en på Östermalm. Beslutet leder till godtycke i stället för likaberättigande och strider mot denna regel.

Kommunallagen, 2 kap 4 §:

Om kommunernas och landstingens befogenheter och skyldigheter på vissa områden finns det särskilda föreskrifter.

Kommunen har enligt socialtjänstlagen och övriga refererade lagar skyldigheter mot de funktionshindrade medborgarna. Fullmäktige kan inte beskära dessa lagstadgade förmåner genom att undanhålla tillräckliga anslag. Om t ex inte psykiskt funktionshindrade personer får den omsorg som 5 kap 7 & 8 § SoL föreskriver utvecklas deras ohälsa i stället för det tillfrisknande som kommunen ansvarar för enligt 1995 års psykiatrireform.

Kommunallagen: 3 kap 13 §

13 § Nämnderna beslutar i frågor som rör förvaltningen och i frågor som de enligt lag eller annan författning skall handha.

Nämnderna beslutar också i frågor som fullmäktige har delegerat till dem

Beslutet strider också mot denna paragraf eftersom fullmäktige genom de otillräckliga anslagen undandragit möjligheten för nämnderna att besluta genomföra vad som framgår av anförda lagar; Dessutom leder otillräckliga anslag till att nämnderna inte kan fullgöra vad fullmäktige delegerat till dem enligt bl a följande beslut:

BUS-policy, Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget (KS 2003-12-17)

- Stadens insatser för psykiskt funktionshindrade (KF 1998-06-08, KS 2003-04-09)
- Gemensamt policydokument för Stockholms läns kommuners och Stockholms läns landstings missbrukar- och specialiserade beroendevård (KS 1998-09-07)
- Gemensamma rekommendationer för Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende ungdomsmottagningar (KS 2002-04-10)
- Handlingsprogram för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid (KF 1999-09-06, revidering pågår.)
- Socialt program för att minska prostitutionen (KF 2001-09-17, revidering pågår)
- Stockholms Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program (STAN) (KF 2004-12-14)
- Överenskommelse mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting om samverkan kring personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik (KF 2005-05-23)
- Stockholms stads brottsförebyggande program

Givetvis måste fullmäktige finansiera inte bara sina egna beslut utan också vad Riksdagen beslutat genom handikapplagarna.

Kommunallagen 6 kap 2 § Styrelsen skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens eller landstingets utveckling och ekonomiska ställning. Styrelsen skall också hos fullmäktige, övriga nämnder och andra myndigheter göra de framställningar som behövs.

Styrelsen har inte uppmärksamt följt hur illa stadsdelarna brutit mot sociallagarna. I så fall hade styrelsen lagt fram ett erfarenhetsbaserat budgetförslag som anpassats till tesen att genomföra socialtjänsten *under* lagarna 1 kap 1 § (regeringsformen). Så har t ex enbart Östermalm ett underskott i sin

handikappbudget på 8 miljoner för 2005, Stadsledningskontoret ~~f~~ står att stadsdelen inte kan få kompensation för detta verkliga underskott.

I budgetbeslutet finns inget beslut hur mycket pengar som skall tilldelas varje nämnd för t ex socialpsykiatri eller andra lagstadgade uppgifter. Enligt tidigare delegation får stadsledningskontoret sedan fördela stadens totalkostnad för socialpsykiatri till stadsdelsnämnderna. DET DELEGATIONSBESLUTET ÄR EMELLERTID EN NULLITET. Ett kontor får inte besluta om hur mycket pengar som skall fördelas till varje stadsdel. Inte heller finns någon delegation till kommunstyrelsen eller något utskott eller någon enskild tjänsteman, Delegation kan inte ges till ett kontor. Delegation kan enligt kommunallagen endast ges till en eller flera ledamöter i en nämnd eller till en tjänsteman. Om en stadsdel skall börja nästa års verksamhet med minus 8 milj blir handläggarna tvungna att avslå ett stort antal ansökningar och uppfyller inte socialtjänstlagens föreskrifter. De kommer då i konflikt med lagen. En insats får inte ske med stöd av ekonomisk situation utan med stöd av lag.

Ett beslut om fördelning av anslag efter fullmäktiges budgetbeslutbudget får inte delegeras av fullmäktige ens till kommunstyrelsen enligt 3 kap 10 § kommunallagen jämförd med 9 §. Kommunstyrelsens budgetförslag skall vara så detaljerad att fullmäktige kan besluta vilka olika anslag de olika nämnderna får. Av 8 kap. 5 § kommunallagen framgår bl a: I planen skall skattesatsen och anslagen anges. Av planen skall det vidare framgå hur verksamheten skall finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. Det framgår inte av budgetbeslutet hur olika verksamheter skall finansieras i stadsdelarna och inte heller hur stora anslag varje stadsdel får för de olika verksamheterna. Beslutet blir därför olagligt även av detta skäl. Inte heller finns något anslag för oförutsedda behov så att kommunstyrelsen kan bifalla ansökningar enligt 10 kap 3 § Sol.

Situationen hade givetvis varit en annan om stadsledningskontoret i sitt budgetförslag lagt in statsanslaget för psykiatri och geroatrik med 100.000.000 kr och interkommunal skatteväxling för samma ändamål med 1.000.000.

I budgeten har fullmäktige inte redovisat de anslag som staden erhållit från Socialstyrelsen för olika psykiatriprojekt

Kommunallagen 6 kap 4 § p 2 [Styrelsen skall] ha hand om den ekonomiska förvaltningen,

Om styrelsen skött denna uppgift skulle den ha redovisat större intäkter. Av bilagda PM (bilaga 1) framgår att staten beslutat bidrag för psykiatri och geroatrik även för år 2006. Dessa pengar har inte redovisats som särskilda bidrag. Såvitt jag förstår har de helt olagligt blandats med skatteintäkterna och generella statsbidrag. Pengarna har således felaktigt och i strid med denna paragraf fördelats till skola, parkskötsel, kultur m m. Om man uppfattat psykiatrianslaget som ett ospecificerat tillskott varje månad på året och enligt redovisningslagen inte bokfört proportionella anslag till stadsdelarna för psykiatri och geroatrik strider budgetbeslutet mot dessa lagrum och reglerna i den kommunala redovisningslagen.

Den slarviga bokföringen leder till att beslutet också strider mot den kommunala redovisningslagen (Jfr bilaga 2 med specifikation av de årliga bidragen)

Däremot har stadsledningskontoret redovisat skatteväxlingsbidraget för psykiatri på 1.000.000:- som en intäkt. Men även detta belopp har snurrat in i den allmänna karusellen och fördelats till största delen som en förstärkning av de allmänna skatteintäkterna, åter en skymf och diskriminering mot stadens psykiskt funktionshindrade medlemmar, eftersom skatteväxlingsbidraget distinkt är reserverat för omsorgen om psykiskt funktionshindrade. Detta blir också ett brott mot diskrimineringsförbudet i 1 kap 2 § regeringsformen.

Kommunallagen 6 kap 7 §: Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Fullmäktiges budgetbeslut omöjliggör för nämnderna att följa 6 kap 7 § kommunallagen vad beträffar omsorgen om funktionshindrade enligt de nämnda lagarna och fullmäktiges tidigare citerade riktlinjer m m för handikappomsorgen. Beslutet strider därför också mot denna paragraf.

Kommunallagen 8 kap 4 & 5 §§:

4 § Kommuner och landsting skall varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår).

Budgeten för en gemensam nämnd upprättas av den kommun eller det landsting som har tillsatt nämnden. Budgeten skall upprättas efter samråd med de övriga samverkande kommunerna och landstingen.

Budgeten skall upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Undantag från tredje stycket får göras om det finns synnerliga skäl. Lag (2004:775).

5 § Budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret. I planen skall skattesatsen och anslagen anges. Av planen skall det vidare framgå hur verksamheten skall finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut.

För verksamheten skall anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin skall anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Budgeten skall också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret skall därvid alltid vara periodens första år. Planen skall innehålla sådana finansiella mål som anges i andra stycket.

När Riksdagen anslår sammanlagt mer än 600 000 000:- i en stigande skala sedan 2001 måste det givetvis anges vilka mål och vilken verksamhet det skall leda till, För 2006 får staden mer än 100 000 000 milj för psykiatri och

gereatrik från staten och 1 000 000 som skatteväxling från övriga kommuner. Dessa pengar har inte budgeterats speciellt för psykiatri och gereatrik. Pengarna har ökat kolumnen för skatteintäkter och generella statsbidrag. Därigenom har dessa specialpengar felaktigt använts för förstärkning av stadens alla utgiftsområden. Denna oförmåga att läsa statsbudgeten har lett till att den psykiatrireform som statsmakterna beslutade om 1995 inte har kunnat genomföras. Om LR nu upphäver budgetbeslutet finns möjlighet för fullmäktige att återställa 600.000.000 kr ur den nationella handlingsplanen som betalats ut till Stockholm sedan 2001 och som skulle användas för psykiatri och gereatrik. Att ingen i Stockholms månghövdade fullmäktigeförsamling lyckats upptäcka dessa stora statsanslag för förstärkning av psykiatri och gereatrik är anmärkningsvärt. Tyvärr lyssnar sällan politiker på påpekanden av detta slag. Jag har skrivit flera brev om detta svek mot de psykiskt sjuka och de gamla till stadens finansledning. Nu måste LR upphäva detta lagstridiga budgetbeslut för att äntligen låta fullmäktige fatta ett nytt beslut om förstärkning av psykiatri och gereatrik. Anslagen på sammanlagt ca 600.000.000 kr för psykiatri och gereatrik måste givetvis återföras till den verksamhet som Riksdagen avsett. Ett nytt beslut måste alltså beredas av Kommunstyrelsen i samverkan med de aktuella handikapporganisationerna.

Lagen (1997:614) om kommunal redovisning

Genom beslutet har fullmäktige inte beslutat om någon investeringsbudget. Inte heller har fullmäktige beslutat om användningen av de statsbidrag som staden erhållit genom den nationella handlingsplanen. Dessa försummelser strider mot denna redovisningslag.

Socialtjänstlagen

1 kap. Socialtjänstens mål

1 § Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet

Socialtjänsten skall bl a främja människors ekonomiska och sociala trygghet och jämlikhet i levnadsvillkor.

Denna fina målsättning gäller inte de flesta funktionshindrade. De flesta psykiskt sjuka insjuknar i 20-årsåldern. De har i allmänhet inte haft någon sjukpenninggrundande inkomst eller fått tillfälle att skaffa några pensionspoäng. När de i 25 års-åldern pensioneras har de ett liv framför sig, dels ekonomiskt utblottade och oftast utan möjlighet att. Riksdagen hade genom sin välfinansierade nationella handlingsplan kunnat möjliggöra den förstärkning av psykiatrin som avsågs genom psykioterapireformen. I stället vistas c:a 500 personer i otäcka men vinstgivande hem. Ytterligare närmare 500 personer saknar egna bostäder. Det byggs 15 nya bostäder/år!
Stockholm stads uppfyller alltså inte målen

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,

Nu kan alltså den negativa trenden brytas.

2 kap 6 § SoL Kommunen får även träffa överenskommelse med landstinget, Försäkringskassan och länsarbetsnämnden om att, inom ramen för socialtjänstens uppgifter, samverka i syfte att uppnå en effektivare användning av tillgängliga resurser. Kommunen skall bidra till finansieringen av sådan verksamhet som bedrivs i samverkan. Enligt bestämmelser i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser får kommunen delta i finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet.

Riksrevisionen får granska sådan verksamhet som bedrivits i samverkan med och delvis finansierats av Försäkringskassan eller länsarbetsnämnden. Vid en sådan granskning har Riksrevisionen rätt att ta del av de uppgifter som behövs för att granska verksamheten.

I fullmäktiges budgettext förekommer ordet rehabilitering en gång. Det är utmärkt att fullmäktige börjar uppmärksamma den utstötta gruppen. Men psykiskt funktionshindrade kommunmedlemmar är uppenbarligen inte intressanta och får inte del av 1 kap 1 § SoL. tal om jämlikhet. Enligt fullmäktiges tidigare fastställda regler skall staden följa SoL och verka för arbete och sysselsättning. Om man gör tester kommer man att finna att ett arbete anpassat till handikappet skapar en social triumf och en meningsfull möjlighet att kunna försörja sig själv. Budgetbeslutet strider därför mot 2 kap 6 § SoL att fullmäktige inte vill utnyttja möjligheten att genomföra rehabilitering med kunskapsstöd och finansiellt stöd från Landstinget och Försäkringskassan.

3 kap 1 & 2, 4 - 7 §§ :

- 1 § Till socialnämndens uppgifter hör att
- göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen,
  - medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen.
  - informera om socialtjänsten i kommunen,
  - genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden,
  - svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.

2 § Socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen skall bygga på nämndens sociala erfarenheter och särskilt syfta till att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden i kommunen. Nämnden skall också verka för att offentliga lokaler och allmänna kommunikationer utformas så att de blir lätt tillgängliga för alla. Socialnämnden skall även i övrigt ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för barn och ungdom, äldre och andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd. Socialnämnden skall i sin verksamhet främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning.

En budget skall givetvis utgå från de lagar som reglerar verksamheten, bl a de nu citerade. Beslutet strider mot dessa båda paragrafer, eftersom fullmäktige inte har anslagit pengar till dessa olika uppgifter. I stället har fullmäktige tillämpat orealistiska resursfördelningssystem, som innebär att stadsdelsnämnderna inte kan tillämpa lagen och inte heller fullmäktiges egna riktlinjer för psykiskt funktionshindrade. Socialnämnden skall bl a informera

nr 4
folksam
i
a.u.l

de psykiskt funktionshindrade om deras rättigheter och t ex informera dem om deras rätt enligt t ex LSS, betalningslagen och 5 kap 7 & 8 SS socialtjänstlagen. Inte heller 4-7 SS kan nämnderna tillämpa på grund av den orealistiska medelstildelningen.

Således strider beslutet även mot dessa paragrafer.

Socialtjänstlagen, 5 kap

5 kapitlet innehåller bl a en rad detaljerade bestämmelser om de åtgärder som skall ges inte bara till psykiskt funktionshindrade personer utan även till barn, unga, missbrukare och pensionärer. Det skulle föra för långt om jag i detta sammanhang också skulle visa hur fullmäktiges beslut strider också mot sådana personers rättigheter. Åtgärderna beskrivs i de riktlinjer som ovan citerats.

Jag nöjer mig därför med att visa att både fysiskt och psykiskt funktionshindrade personer blir lidande av att stadsdelsnämnderna inte anser sig ha tillräckliga resurser för att - som 7 § säger - låta de uppräknade grupperna få leva som andra. Alla kan se hur Stockholms kommun brister i förmågan att låta hemlösa leva som andra. Överallt i staden sitter vinddrivna element, stimulerade enbart av flaskor med vätskor av varierande styrkegrad.

Det fattas t ex närmare 1000 bostäder för psykiskt funktionshindrade. Sedan år 2001 har kommunen lyckats färdigställa 15 nya bostäder om året och planerar 18 nya per år¹. Enligt redovisningslagen skulle nya resurser ha ställts till förfogande genom kapitaltillskott. Det strider mot lagen att t ex anslå 300.000:-/nybyggd lägenhet ur driftbudgeten. Hus byggs med eget eller lånat kapital. Skolbyggen finansieras t ex helt riktigt med 33 års avskrivning. Här har fullmäktige brutit mot stadens egen finanspolicy från 2005-06-15. Således är beslutet i den delen olagligt

Redan i år har Östermalm ett underskott på 8 miljoner för fysiskt funktionshindrade personer. Det innebär inte att Östermalm slösat bort pengarna. I stället har de i strid med SoL tillämpat en "restriktiv" biståndsbedömning. Omsorgen styrs av ekonomi i stället för av SoL. Man måste konstatera att det av fullmäktige tillämpade resursfördelningssystemet hindrar nämnderna att rätt tillämpa 5 kap SoL. Om fullmäktige skulle tillämpa samma restriktiva resursfördelning till sin valnämnd kan valnämnden inte genomföra 2006 års allmänna val och folkomröstningar. För att genomföra socialtjänsten enligt gällande lag måste givetvis stadsdelsnämnderna också få realistiska anslag som är grundad på verkliga kostnader och inte fiktioner. Vallagen och SoL är var för sig suveräna lagar för två viktiga samhällsfunktioner. Varför skall vallagen tillämpas men inte SoL? Några kallar SoL för en ramlag. Regeringsformen känner inte en sådan lagtyp, endast grundlag och vanlig lag. Föreskrifterna i en "ramlag" är lika bindande för kommunen som annan lag. En särskild fråga utgör samverkansregeln i 5 kap 8 § SoL. I bilagda PM har jag redogjort för Regeringens förarbeten i denna fråga samt Jos ställningstagande. LR brukar anse att regeln inte har någon rättsverkan. Varför fastställer Riksdagen en regel om samverkan för de funktionshindrade om den inte skall ha den rättsverkan att kommunen har skyldighet att samverka före viktiga beslut. Som framgår av förarbeten skall deras organisationer kunna påverka besluten. Verksamhetsplanen är årets viktigaste beslut. Det enda som skett betr. Denna stora budget är att socialborgarrådet under $\frac{1}{2}$ timme informerat handikapprådet om det då färdiga budgetförslaget. En lagenlig samverkan skall inledas i början av budgetarbetet så att olika handikappgrupper kan informera om vad som är väsentligt för dem. Innan Stockholms kommun lär sig tillämpa denna regel strider beslut ang funktionshindrade mot 5 kap 8 § SoL

Således strider budgetbeslutet också mot detta kapitel.

¹ Jag hänvisar till bilagda brev till borgarråden Billström och Olofsson. (Bilaga 3)

Motsvarande invändningar gäller också för ovan angivna paragrafer i LSS. För psykiskt funktionshindrade i 1 § personkrets 3 lämnar kommunen inte kostnadstäckning för alla personer på samma sätt som för personkrets 1 & 2, vilket också är diskriminerande. Det strider mot 2 kap 2 § regeringsformen. Inte heller 4-7 §§ LSS kan nämnderna tillämpa på grund av den orealistiska medelstillelsen. Denna ekonomiska nedvärdering av gruppen leder till att personer i starkt behov insatser enligt LSS nekats sådan vård. Så t ex har endast två personer med psykiskt handikapp på Östermalm sådan vård. Det är lika illa i många andra stadsdelar.

Slutsats

Jag anser att fullmäktiges beslut om budget och verksamhetsplan för 2006 strider mot de lagrum som jag angett i skrivelsen. Som jag angett är vissa beslut också olagliga enligt kommunallagen. Jag överklagar därför besluten.

I den mån laglighetsprövningen kan begränsas till de avsnitt som gäller omsorg om funktionshindrade inkl socialpsykiatri yrkar jag att dessa delar av beslutet upphävs. I annat fall yrkar jag att LR upphäver hela beslutet om budget och verksamhetsplan enligt 10 kap 8 § kommunallagen.

Jag kan anta att handläggningen av detta mål tar en viss tid. Uppemot halva budgeten kan vara förbrukad innan dom faller. Det innebär då att hälften av det statliga anslaget för psykiatri och geroatrik redan kan vara förbrukade till andra ändamål till nackdel för dem som skulle ha fått omsorg med hjälp av dessa pengar. Det är orimligt. Jag anhåller därför att LR inhiberar beslutet i avvaktan på slutlig dom. Om budgeten får gälla innebär det att c:a 10 miljoner varje månad kommer att användas till annat än vad Riksdagen har beslutat. Ett sådant fel går knappast att rätta i efterhand utan att skatten höjs.

Erfarenhetsmässigt blir kommunikationstiden lång i mål av detta slag. För att snabbt få en genomlysning av motpartens och min syn på frågorna föreslår jag munlig förhandling enligt 9 § förvaltningsprocesslagen och de intentioner som redovisats i propositionen om vidgat rätt till muntlig förhandling.

Ur 9 § förvaltningsprocesslagen:

I handläggningen får ingå muntlig förhandling beträffande viss fråga, när det kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande av målet.

I kammarrätt och länsrätt skall muntlig förhandling hållas, om enskild som för talan i målet begär det samt förhandlingen ej är obehövlig och ej heller särskilda skäl talar mot det

Per-Olof Rosqvist

PM

Till: Finanslandstingsrådet, Sjukvårdslandstingsrådet, Finansborgarrådet och Socialborgarrådet
Från: Per-Ola Larsson
Kopia: RSMH
Datum: 2005-11-26
Ang: Varför försvann miljarderna som skulle användas till psykiatri m m ?

I bilagda tabell framgår att de miljardbelopp som staten anslagit för psykiatri m m sedan år 2001 försvunnit i den kommunala och invecklade redovisningen. Det här borde Riksrevisorerna och Ekonomistyrningsverket titta på - men kanske också Kommunförbundet. För kommunerna de pengar de har rätt till? Fördelningen av pengar grundar sig på prop. 1999/2000:149 och däri infogat avtal mellan Regeringen, Landstingsförbundet och Kommunförbundet. Beslut om utbetalningar har årligen fattats av Riksdagen med stöd av budgetpropositionens bilaga 25. År 2004 beslöts vidare med stöd av samma bilaga att förlänga bidragen för psykiatri och geriatrik med 4 miljarder att fördelas under 2005 och 2006. Kommunerna skulle få 30 % av dessa pengar.

Statens redovisning av anslag för olika ändamål är så snårig att mottagaren inte förstår att han fått några pengar. Men när Sveriges största landsting och kommun granskar statens redovisningar borde man ju ha sett att det kommit extra pengar. Staten blandar alla bidrag i en enda säck. Sedan tar man bort de miljarder som ska bli skatteutjämningsbidrag i andra län. Sedan drar man bort de anställdas skatter och arbetsgivaravgifter och sedan lägger man till de skatter som invånarna betalat in m m. Då ser inte ekonomerna att det kommit miljardbelopp för psykiatri m m. Sjukvårdspengarna har därmed delats ut till färdtjänst, kollektivtrafik m m.

Nu måste landsting och kommun göra en bakåt revision för att återföra sjukvårdspengarna för psykiatri m m och de sociala tillskotten för äldreomsorg dit de hör hemma.

Till Stockholm har Riksskatteverket fördelat c:a 223.642.604 kr och till Landstinget c:a 1.274.019.379 kr. Därtill kommer ytterligare pengar efter 2004 också för 2005 och 2006 enligt ett nytt beslut av 2004 års riksdag. Dessa pengar kan naturligtvis inte obudgeterat förbrukas i år. I den här situationen bör kommun och landsting samverka med de berörda handikapporganisationerna för att få en gedigen plan för framtiden. Detta är ju mycket stora belopp jämfört med de sk Miltonpengarna. (Se bara upp så att inte också Miltonpengarna smyger sig in osynligt på samma sätt. Vi måste vända detta finansiella elände till något positivt och se till att det nu finns förutsättningar att förverkliga psykiatireformen och så att patienterna inte hetsas från sjukhusen och så att vården kan förbättras med psykoterapi

Vänligen
Per-Ola

Nationella handlingsplanen	Riksdagens beslut		Stockholm		30%
	för riket	inv.belopp	invbelopp*antal	inv	
2001	950000000	106	80669960	24200988	
2002	943000000	105	80075550		24022665
2003	2943000000	328	249907044		74972113
2004	3943000000	439	334822791		100446837
		0	0		0
Totalt	8779000000	978	745475345		223642604

De totala fördeningarna för varje år framgår av budgetpropositionen, bilaga 25: Allmänna bidrag till kommuner.

	Riket	Landstinget		70%
		Invbelopp	invbelopp*antal	
2001	950000000	106	196950256	137865179
2002	943000000	105	195499044	136849331
2003	2943000000	328	610131162	427091814
2004	3943000000	439	817447222	572213055
		0	0	0
	8779000000	978	1820027684	1274019379

Som framgår av prop 1999/2000:149 beslöts att knappt 9 miljarder skulle anslås för förstärkning av psykiatri, omsorg om psykiska funktionshinder, äldreomsorg och primärvård. Pengarna skulle fördelas under fyra år i en stigande skala enligt beslut varje av budgetpropositionen. Det har varit mycket svårt att få klarhet i hur mycket pengar landstinget och staden har fått. De har inte tagits upp i årsredovisningarna. Först efter genomgång med

Riksskatteverkets handläggare som gör kommunavräkningarna har jag fått klart för mig vilka belopp som tillgodoräknats landstinget och staden.

Det framgår av ovanstående tabeller

Uppenbarligen har Landstingets och stadens ekonomiavdelningar upplevt de här pengarna som ett allmänt statsbidrag. Under de här åren har staden använt 223.642.604 till annat än vad Riksdagen avsett med pengarna och på annat sätt än vad Kommunförbundet och Landstingsförbundet lovade Regeringen i ett avtal som redovisades i den nämnda propositionen vad Kommunförbundet och Landstingsförbundet lovade Regeringen i ett avtal som bifogades den nämnda propositionen.

Stadens äldre och psyksikt funktionshindrade har under de här 4 åren förlorat omsorg för 223642604 kr

Samma grupper inom Landstinget har under de här 4 åren förlorat omsorg för 1.274.019.379:-!

Ständigt får vi höra att det inte finns pengar till omsorgen, trots att Staten tillhandahållit stora summor för att förverkliga psykiatrireformen.

Vidare finner jag i 2004 års proposition att landsting och kommuner har fått ytterligare 1 miljard kr för

tillgänglighet till vården

Regeringen säger också att anslagen för den nationella handlingsplanen och tillgängligheten skall ligga kvar också för 2005 och 2006

Det tyder på att Landstinget kommer att få 572213055 och staden 100446000

Per-Ola Larsson

2005-09-06

Ulrikagatan 13
115 23 Stockholm
pnr 370417-2653
Tel. 08-667 15 70

Till Borgarråden Billström och Olofsson

Bostäder för funktionshindrade personer

På KS 7/9 finns ett ärende om bostäder. Lösningen av denna fråga rusar verkligen fram med snigelfart. Våra lagar ger dem faktiskt rätt att få en bostad före pensioneringen. Därefter kan man ju lösa deras bostadsbehov med pensionärsbostäder. Ärendet är inte moget för beslut. Bordlägg det och gör en genomlysning med handikapprådet för en bra lösning!

För två år sedan, kanske tre presenterade Socialstyrelsen en rapport. Den visade att Stockholm med landets näst lägsta kommunalskatt hade det i särklass högsta antalet personer utlokaliserade till dåliga hem i andra kommuner. 500 personer vistas på det sättet. Vid två tillfällen mötte jag Margareta i Radio Stockholm. Margareta höll med mig att situationen var bedrövlig och den snarast skulle lösas. Till denna grupp kommer en förmodligen lika stor grupp som bor på hotell i Stockholm eller hos mamma och pappa. De saknar alltså egen bostad. När behovet är c:a 1000 bostäder nöjer sig KS med att 15 personer om året får bostad. Det kommer att ta 66 år innan de nu behövande får bostad!

Ärendet i KS för knappast frågan framåt. Texterna vimlar av fel.

Mot denna bakgrund väckte HKR förslaget om att köpa bostadsrätter. Man kan naturligtvis ha principiella invändningar mot det. Men trots allt blir stadens kontant kapital omvandlade till en anläggningstillgång som i ett senare läge återigen kan bytas ut mot pengar.

Hur ska då hus och bostadsrätter finansieras? Nu använder Ni driftmedel i centrala medelsreserven. Men varför inte använda stadens kapital? Eller som Annika sade betr. Den stora fotbollsarenan: De pengarna tar vi ur en annan plånbok, dvs kapitalbudgeten. Om man kan göra det betr arenan är det väl än mer angeläget att använda den andra plånboken för handikappbostäder? Man flyttar en kontant anläggningstillgång till ett annat tillgångskonto. Eller varför inte göra som andra kommuner eller privatpersoner *låna till bostäderna* - och sprid den vägen ut kostnaderna på flera år. Alternativ: Ge de kommunala bostadsföretagen ägardirektiv att använda sina stora kapital till investeringar i handikappbostäder!

Per-Ola Larsson

Holm Susanna, LRB

Från: Registrator Länsrätten i Stockholms, LRB
Skickat: den 28 november 2005 08:47
Till: Carlsson Gerd, LRB
Ämne: VB: PM

PM_21_a_Sol.1
.doc (26 KB) 18550-05224 ?

-----Ursprungligt meddelande-----
Från: Per-Ola Larsson [mailto:ulrikagatan@yahoo.se]
Skickat: den 27 november 2005 16:30
Till: Registrator Länsrätten i Stockholms, LRB
Ämne: PM

Bilagda PM är bilaga 4 till ett överklagande av Stockholms kommunhullmäktiges budget för 2006. Jag försummade lägga bilagan i kuvertet, som lades på Er låda 27/11.

Per-Ola Larsson

Per-Ola Larsson
Ulrikagatan 13
115 23 Stockholm
Tel 08-667 15 70, 070-712 11 19

Uppföljning:	Mottagare	Leverans	Läs
	Carlsson Gerd, LRB	Levererat: 2005-11-28 08:47	Läst: 2005-11-28 08:48

PM

1999-05-10 om

21 a §, sedermera 5 kap 8 § socialtjänstlagen (SoL) och 8 § hälso- och sjukvårdslagen (HSL)

Per-Ola Larsson, Ulrikagatan 13

115 23 STOCKHOLM

Tel 08-667 15 70, 070-712 11 19

e-post: ulrikagatan@yahoo.se

Vad har lagstiftaren avsett med samverkansreglerna i (21 a § - fr o m 2002-01-01) 5 kap 8 § nya SoL och HSL?

Paragrafen infördes i samband med psykiatireformen. En motsvarande regel för äldrevården finns också i 20 a § SoL. Idén kom ursprungligen från Handikapputredningen (SOU 1990:19, avsnitt 7.5):

Samverkan med handikapporganisationerna

Handikapporganisationerna besitter omfattande kunskaper om skilda handikappgruppers situation, problem och behov. Socialtjänsten och den lokalt arbetande handikapprörelsen har funnit en mötesplats i de lokala handikappråden som finns i flertalet kommuner. Där handikappråd saknas anges att man i stället har andra fasta former för samverkan omkring vissa frågor - avgifter, frågor om färdtjänst, bidragsregler, byggprojekt etc. Det är emellertid inte ovanligt att kommunerna tar direkt kontakt med handikapporganisationerna för att diskutera vissa frågor även om handikappråden finns. På frågan om kommunerna trodde att handikapporganisationernas inflytande skulle öka under de närmaste åren svarade 78 % av de tillfrågade kommunerna Ja (56 kommuner).

Utredningen fullföljde sin tanke i SOU 1991:46 och anförde under avsnitt 17.7
Brukarinflytande

.....

När det gäller planering av verksamhet enligt LSS är de organisationer, som företräder människor med funktionshinder viktiga samverkanspartner. Regler om samverkan med organisationer finns i HSL, SOL och OL. Hur samverkan skall ske är inte reglerad i lagarna. I förarbetena till HSL påpekas dock att med ordet samverkan avses att markera att samarbetet alltid skall vara fråga om ett ömsesidigt givande och tagande.

Det är inte endast fråga om att bereda någon tillfälle att ta del av t.ex. ett visst förslag till utbyggnad utan avsikten är att möjlighet skall ges att påverka utformningen av förslaget genom att belysa det utifrån de kunskaper och erfarenheter som finns inom organisationerna.

Bland organisationer nämns arbetsmarknadens parter samt handikapps äldre- och patientföreningar.

Det bör åligga landsting och kommuner att på lämpligt sätt ta reda på och ange vilka organisationer och föreningar på det lokala respektive regionala planet som man bör samverka med. Det bör ligga i allas intresse att *goda kontakter* skapas mellan myndigheten och de olika organisationerna.

I prop. 1992/93:139 s 139 ff redovisar fördragande statsrådet att några remissinstanser vände sig mot den föreslagna samverkansparagrafen. Han anser dock att erfarenheterna från handikapporganisationerna är så viktiga att han snarare skärper Handikapputredningens förslag. Han hävdar att kommunen skall planera verksamheten för handikappade i samverkan med bl a deras organisationer och Landstinget. Därför vill han införa en bestämmelse om detta i SoL, nuvarande 5 kap 8 § (föutv. 21 a §). Han hänvisar till landstingens skyldigheter enligt 7 och 8 §§ hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och framhåller särskilt vikten av att kommunerna vid utarbetande av sina planer samverkar med handikapporganisationerna. Jfr specialmotiveringen till 8 § HSL i prop. 1981/82 : 97 s 123 & 124:

Utformningen av hälso- och sjukvården påverkar en rad andra verksamhetsområden i samhället. Mot bl.a. denna bakgrund har det ansetts nödvändigt att införa en bestämmelse om en vittgående skyldighet för landstingskommunen att samverka med huvudmännen för dessa verksamhetsområden. Som framgår vid en jämförelse är förevarande bestämmelse betydligt mera vidsträckt än bestämmelsen i 4 § sjukvårdskungörelsen. Enligt sistnämnda bestämmelse skall samråd äga rum endast vad gäller översiktsplaner.

Ordet samverkan avser att markera att samarbetet alltid skall vara fråga om ett ömsesidigt givande och tagande. Samråd har ofta använts i en snävare betydelse.

Det är således inte endast fråga om att bereda någon tillfälle att ta del av t.ex. ett visst förslag till utbyggnad utan avsikten är att denne skall ges möjlighet att påverka utformningen av förslaget genom att belysa det utifrån hans kunskaper och erfarenheter.

Enligt den nya bestämmelsen skall samverkan ske med samhällsorgan organisationer och enskilda. Med samhällsorgan avses främst kommuner och statliga myndigheter. t.ex. socialstyrelsen, skolöverstyrelsen, arbetarskyddsstyrelsen på central nivå samt länskolnämnden, yrkesinspektionen, länsarbetsnämnden och de regionala stiftelserna för skyddat arbete på länsplanet. Bland organisationer kan nämnas arbetsmarknadens organisationer samt handikapp- äldre- och patientföreningar. Med enskilda avses i huvudsak privata vårdgivare av olika slag. t.ex. privata sjukhem samt privatpraktiserande läkare och sjukgymnaster. (Mina kursiveringar)

Följande tolkning ger JO Gunnel Norell Söderblom 1997-02-14 efter en
anmälan av HSO i Stockholms län

Enligt vad som framkom av handlingarna i ärendet har inbjudan till samverkan utgått till patient- och handikapporganisationer först efter det att hälso- och sjukvårdsnämnd, landstingsstyrelse och landstingsfullmäktige beslutat att anta utvecklingsplanen. Det är givetvis värdefullt att samverkan mellan landstinget och berörda organisationer kommer till stånd vid den närmare utformningen av de åtgärder som en antagen utvecklingsplan resulterar i. Detta kan enligt min mening inte befria landstinget från skyldigheten till samverkan även dessförinnan.

Trots vad som ovan anförts om svårigheten att uppfylla det i Hälso och sjukvårdslagen uppställda samverkanskravet finner jag därför att landstinget på ett mer aktivt sätt borde ha berett åtminstone handikapporganisationer av här aktuellt slag, dvs sådana som fungerar som samarbetsorgan för ett stort antal enskilda handikappföreningar, utrymme att framföra sin syn på i utvecklingsplanen föreslagna åtgärder innan denna antagits. Det sätt på vilket samverkan har kommit till stånd kan inte anses stå i överensstämmelse med 8 § HSL. Landstinget kan inte undgå kritik för sin underlåtenhet i detta ärende.

SLUTSATS Förarbetena till 5 kap. 8 § (förutv.21 a § SoL) visar tydligt att samverkan måste ske med handikapporganisationerna så att dessa får möjlighet att bli delaktiga i den process som planerar verksamheten för dem och reellt kan påverka besluten som gäller olika handikappgrupper. I annat fall har beslutet tillkommit i strid med gällande lag. Ett överklagat beslut som strider mot gällande lag skall enligt 10 kap KL upphävas.

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

DOM
2006-01-17
Meddelad i

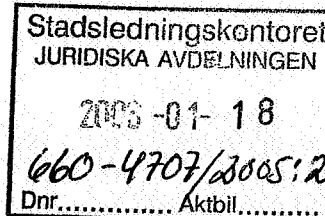
Mål nr
26312-05
Rotel 222

KLAGANDE

Per-Ola Larsson
Ulrikagatan 13
115 23 Stockholm

MOTPART

Stockholms stad

Ombud:

Stadsadvokaten Eva Ahlholm
Juridiska avdelningen
Stadsledningskontoret
105 35 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 10 och 11 november 2005,
§ 3..

SAKEN

Laglighetsprövning enligt 10 kap. 8 § kommunallagen (1991:900) - KL

Kommunfullmäktige i Stockholms stad beslutade den 10 och 11 november 2005 att anta budget och verksamhetsplan för 2006.

Per-Ola Larsson överklagar kommunfullmäktiges beslut och yrkar att det upphävs med stöd av 10 kap. 8 § kommunallagen. Han yrkar även inhibition och muntlig förhandling.

Till stöd för sin talan anför han bl.a. följande.

Beslutet strider mot 1 kap 1 § regeringsformen, mot 2 kap 2 och 3 §§, 3 kap 13 §, 6 kap 2 §, 6 kap.4 § p 2, 6 kap 7 §, 8 kap 4, 5 och 14 §§ kommunallagen, mot lagen (1997:614) om kommunal redovisning, mot 1 kap 1 §, 2 kap 6 §, 3 kap 1 och 2 samt 4 – 7 §§ och 5 kap socialtjänstlagen samt mot lagen (1993: 387) (LSS) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Budgeten har fastställts utan hänsynstagande till nyssnämnda lagrum i regeringsformen. Flera slag av lagstadgad verksamhet får genom budgetbeslutet inte tillräckligt stora anslag. Anslagen beräknas enligt helt verklighetsfrämjande "resursfördelningssystem". Det heter att varje stadsdel får en påse med pengar som fördelas av stadsdelskontoret. Den fördelningen framgår emellertid inte av beslutet hur verksamheten för funktionshindrade skall finansieras i de olika nämnderna. Det framgår av 8 kap 5 § KL att budgeten skall innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under året och hur

Dok.Id 96373

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 17106 104 62 Stockholm	Krukmakargatan 19	08-720 90 00 E-post: lansrattenistockholm@dom.se	08-720 93 00	måndag – fredag 09:00-15:00

versamheten skall finansieras. Varje stadsdel kan därmed själv disponera om pengarna till ändamål som fullmäktige inte avsett. Detta strider mot grundtanken i kommunallagen, nämligen att fullmäktige skall fastställa omfattningen av de olika nämndernas verksamhet.

Principen om likabehandling enligt 2 kap 2 § KL är upphävd genom det nu föreliggande beslutet eftersom beslutet möjliggör ett godtyckligt överförande av resurser mellan stadsdelarna.

De psykiskt funktionshindrade medborgarnas rätt till omsorg enligt 5 kap 7 och 8 §§ socialtjänstlagen kan inte beskäras av fullmäktige genom undanhållande av tillräckliga anslag.

Fullmäktiges beslut strider mot 3 kap 13 § KL genom att nämnderna undandragits möjligheten att fullfölja sina skyldigheter enligt nyssnämnda lagrum och insatser för barn och ungdom enligt en rad kommunfullmäktigebeslut.

Kommunstyrelsen har inte uppmärksammat följt hur illa stadsdelarna brutit mot sociallagarna vilket strider mot 6 kap 2 § KL. Delegationen till stadsledningskontoret att fördela stadens totalkostnad för socialpsykiatri är olaglig eftersom kontoret inte får besluta om detta. Delegationsbeslutet är därmed en nullitet. Ett beslut om fördelning av anslag efter fullmäktiges budgetbeslut får inte delegeras av fullmäktige ens till kommunstyrelsen enligt 3 kap 10 § KL.

Kommunstyrelsen har inte skött sin uppgift att ha hand om den ekonomiska förvaltningen på ett riktigt sätt enligt 6 kap 4 § p 2 KL. Om den gjort det skulle av staten beslutat bidrag till psykiatri och geriatriken ha redovisats som intäkt särskilt och inte blandats med skatteintäkter och generella statsbidrag. Pengarna har därmed fördelats på andra ändamål. Beslutet strider därmed mot den kommunala redovisningslagen.

Fullmäktiges beslut möjliggör för nämnderna att följa 6 kap 7 § KL vad beträffar omsorgen om funktionshindrade enligt de nämnda lagarna och fullmäktiges riktlinjer för handikappomsorgen. beslutet strider därför också mot nyssnämnda paragraf.

Redovisningen och planeringen av de av Riksdagen särskilt till kommunerna anslagna medlen för psykiatri och geriatrik har inte redovisats i överensstämmelse med föreskriven planering m m i 8 kap 6 och 7 §§ KL. Ett nytt beslut måste alltså beredas av kommunstyrelsen och samverka ske med de aktuella handikapporganisationerna.

Genom beslutet har fullmäktige inte beslutat om någon investeringsbudget. Detta strider mot lagen(1997:614) om kommunal redovisning.

Stockholms stad uppfyller inte målen om människornas ekonomiska och sociala trygghet och om jämlikhet i levnadsvillkor i 1 kap socialtjänstlagen, vilket bl a visar sig i ett otillräckligt byggande av handikappbostäder. Genom Riksdagens beslutade resursförstärkning kan den negativa trenden brytas.

Kommunens möjlighet att träffa överenskommelse med landstinget, Försäkringskassan och lärarytelsen enligt 2 kap 6 § socialtjänstlagen om att genomföra rehabiliteringsinsatser har inte utnyttjats av fullmäktige. Psykiskt funktionshindrade kommunmedlemmar har därmed inte fått del av målsättningen om jämlikhet enligt 1 kap 1 § socialtjänstlagen.

Budgetbeslutet strider mot 3 kap 1, 2, 4 – 7 §§ socialtjänstlagen genom att fullmäktige inte har anslagit medel till de uppgifter som anges i nyssnämnda lagrum. I stället har fullmäktige tillämpat orealistiska resursfördelningssystem, som innebär att stadsdelsnämnderna inte kan tillämpa lagen och inte heller fullmäktiges egna riktlinjer för psykiskt funktionshindrade. Inte heller kan 4 – 7 §§ tillämpas av nämnderna på grund av den orealistiska medelstillelningen.

Budgetbeslutet strider även mot 5 kap socialtjänstlagen i en rad hänseenden gällande åtgärder och skyldigheter mot bl a psykiskt funktionshindrade.

I den mån laglighetsprövningen kan begränsas till de avsnitt som gäller omsorg om funktionshindrade inkl socialpsykiatri yrkar Per-Ola Larsson att dessa delar av beslutet upphävs. I annat fall yrkas att hela beslutet om budget och verksamhetsplan upphävs enligt 10 kap 8 § kommunallagen.

Stockholms stad, som förelagts att yttra sig inför prövningen av yrkandet om inhibition, bestrider bifall till överklagandet och anför sammanfattningsvis följande till stöd för sin talan.

De omständigheter som klaganden åberopat i sitt överklagande har huvudsakligen prövats i samband med tidigare laglighetsprövningar av stadens budgetbeslut. Vid dessa tidigare prövningar har domstolen inte funnit de åberopade omständigheterna strida mot lag eller annan författning. Det får också framhållas att det inte finns något som hindrar att kommunfullmäktige gör ett tilläggsanslag, om domstolen trots allt skulle anse att budgetsbeslutet ska upphävas till förmån för verksamheter för socialpsykiatri och funktionshindrade. Det föreligger inte förutsättning för inhibitionsbeslut då det varken finns starka skäl som talar för ett upphävande av kommunfullmäktiges beslut och då det inte heller finns något som i och för sig hindrar en senare rättelse.

Klagandens påstående om att verksamheter som socialpsykiatri och omsorg om funktionshindrade inte får tillräckligt stora anslag, är inte riktigt. Staden

menar att de anslag som stadsdelsnämnderna erhållit i budgeten för år 2006 är tillfyllest för att dessa skall kunna fullgöra de skyldigheter som enligt lag kan åligga staden i fråga om psykiatri och annan verksamhet.

I den mån en stadsdelsnämnds medel, trots eventuella omDispositioner inom de verksamheter ramanslaget i fråga omfattar, skulle visa sig inte räcka till för att lagstadgad standard och verksamhetsomfattning i fråga om psykiatri skall kunna upprätthållas, har nämnden som följd av sitt ansvar för verksamheten (jfr 6 kap 7 § KL) att göra framställning om tilläggsanslag eller på annat sätt söka tillgodose medelsbehovet. Även om i budgeten beslutade anslag inte bör överskridas av nämnderna, är den dock inte rättsligt orubblig, utan har främst karaktär av en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret (8 kap 5 § KL). Kommunallagen utgår också från att anslag – utöver budgeten – vid behov skall kunna beviljas under budgetåret (8 kap 12 §)

Enligt stadens mening leder KL:s konstruktion i dessa delar till att själva anslagsnivåerna i en kommuns budget inte är anfäktbara genom laglighetsprövning.

Det finns inte någon skyldighet för fullmäktige att i särskilt anslag i budgeten "öronmärka" medel för en viss verksamhet som en stadsdelsnämnd svarar för, t ex psykiatri. Stadens budget är väsentligen utformad som en rambudget med ramanslag för respektive nämnder. Respektive ansvarig nämnd har att själv bestämma om fördelningen på olika verksamheter av de medel ett ramanslag omfattar.

Vad gäller samverkansbestämmelsen i 5 kap 8 § socialtjänstlagen, har det i rättspraxis slagits fast att bestämmelsen är av målsättningskaraktär och saknar direkta rättsverkningar samt att kommunfullmäktiges budgetbeslut inte omfattas av bestämmelsen.

Staden hemställer att inhibitionsyrkandet avslås.

Per-Ola Larsson framhåller i svar på vad Stockholms stad anfört att det är visat bl.a. genom hur andra kommuner uppfattat innebörden av de tilldelade anslagen från Regeringen till psykiatrin och geriatriken att det är fråga om särskilda statsbidrag till nyssnämnda verksamheter och inte medel för andra kommunala ändamål.

DOMSKÄL

Länsrätten prövar målet slutligt.

Länsrätten finner med hänsyn till de frågor som avses med överklagandet att ytterligare utredning är obehövlig.

Vad gäller Per-Ola Larssons yrkande om muntlig förhandling gör länsrätten följande noteringar i frågan.

Förfarandet i länsrätten är enligt 9 § förvaltningsprocesslagen skriftligt. I handläggningen får ingå muntlig förhandling beträffande viss fråga, när det kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande. Muntlig förhandling skall hållas om enskild som för talan i målet begär det samt förhandlingen inte är obehövlig och inte heller särskilda skäl talar mot det.

En muntlig förhandling är således ett komplement till den skriftliga utredningen i målet. I förvaltningsprocesslagens förarbeten har uttalats att muntlig förhandling bland annat tjänar syftet att låta enskilda parter få meddela sig muntligt inför rätten på grund av svårigheter att uttrycka sig skriftligen. Ett annat syfte är att en muntlig kontakt med rätten kan bidra till att parten genom förhandlingen kan få en bättre förståelse för innebörden av det blivande avgörandet i målet.

Skriftlig och muntlig handläggning är inte alternativa handläggningsformer i förvaltningsprocessen. Muntligheten är ett komplement till den skriftliga handläggningen och fyller därmed inte det syfte som t.ex. de muntliga handläggningsformerna har enligt rättegångsbalken.

Allt material i målet är processmaterial, det vill säga det ingår i beslutsunderlaget även om det inte företetts vid en muntlig förhandling.

I mål om laglighetsprövning kan ett muntligt förfarande inte anses tjäna de syften som finns uttalade i lagens förarbeten och rättspraxis om muntlighet i förvaltningsprocessen. Vad Per-Ola Larsson anfört om att muntlig förhandling skulle främja en snabbare handläggning är ett påstående som inte har generell giltighet. Det är vanligt att på grund av vad parterna anfört vid en muntlig förhandling handläggningen nödgas fortsättas skriftligt efter förhandlingen. Här förtjänar även att framhållas att yrkandena och grunderna härför är klart redovisade i den skriftliga utredningen i målet. Muntlig förhandling ger i mål om laglighetsprövning inte heller utrymme för en senare komplettering av talan vare sig beträffande yrkanden eller nya grunder. I det nu aktuella målet har inte framkommit någon omständighet som mot bakgrund av vad länsrätten nu anfört gör det befogat att hålla muntlig förhandling.

Sammantaget finner länsrätten att muntlig förhandling både är obehövlig och att särskilda skäl talar emot det. Per-Ola Larssons yrkande därom avslås därför.

I övrigt gör länsrätten följande bedömning.

Beslut om budget och verksamhetsplan innefattar både rättsliga bedömningar och överväganden av annan art. Dessa senare överväganden har ofta lämplighets- och skälighetskaraktär. Det politiska inslaget gör sig starkt gällande. Också sådana överväganden måste dock göras inom rättsliga ramar. Utrymmet för skälighets- och andra icke rent rättsliga bedömningar är dock betydande när det är fråga om beslut om antaganden om framtida förhållanden. Det gäller särskilt när ekonomiska prognoser skall göras och framtida verksamheter planeras. Som en följd av osäkerheten i bedömningarna påverkas även omfattningen och innehållet i de förpliktelser som åvilar en kommun inte minst på det sociala området. Stockholms stad har i sitt yttrande över Per-Ola Larssons överklagande framhållit att den kommunala verksamheten kan påverkas genom tilläggsanslag och att en budget inte är rättsligt orubblig. Vidare vill länsrätten framhålla att det i vård- och behandlingsfrågor och i frågor om de sociala skyldigheter som åvilar en kommun regelmässigt föreligger en rätt att få beslut rättsligt prövade i domstol utifrån den enskildes speciella behov i det särskilda fallet. Utfallet av sådana prövningar beaktar inte fastställda budgetramar och påverkas inte heller av hur den ekonomiska redovisningen gjorts av t.ex. statliga bidrag. Den rättsliga prövningen ger för övrigt regelmässigt utrymme att beakta också uttalade målsättningar och ambitioner med lagarna. Den markeringen bör dock göras att både socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade rör sig med begrepp och definitioner som inte har en specifik rättslig innebörd. Vid en laglighetsprövning finns dock inget utrymme att belysa den problematiken.

Den nu redovisade synen på arten och karaktären av budget- och planeringsbeslut medför att det inte kan göras gällande att de överklagade besluten är lagstridiga gentemot innehållet i de av Per-Ola Larsson åberopade lagrummen.

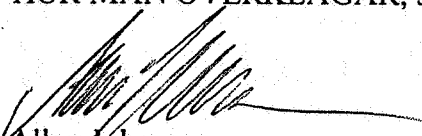
Vad Per-Ola Larsson anfört om samverkansskyldighet i det kommunala beslutsfattandet rör fråga som rättsligt har prövats i flera instanser och länsrätten finner inte skäl att i denna del frångå tidigare bedömningar i det här hänseendet.

Sammanfattningsvis finner länsrätten att det varken i nu särskilt berörda hänseenden eller i någon annan del framkommit någon omständighet som utgör grund för upphävande av de överklagade besluten enligt 10 kap 8 § kommunallagen.

DOMSLUT

Länsrätten avslår överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga(Dv 3109/1a)

Allan Johansson
rådmän

I avgörandet har även de särskilda ledamöterna Rutger Öijerholm och Gunnar Samuelsson deltagit.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND -

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till kammarrätten i Stockholm. *Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.*

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.